

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๐/๒๕๔๘

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญความว่า นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕ ตามคำสั่งวุฒิสภา ที่ ๓/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๕ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง โดยผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และคู่สมรส (นางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ) กรณีเข้ารับตำแหน่งต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ต่อมาผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ละรายการเป็นเช่นเดียวกับรายการที่ยื่นกรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาแตกต่างกันเพียงจำนวนเงินฝากใน ๓ บัญชีของผู้ถูกร้องที่เพิ่มขึ้นประมาณ ๗ ล้านบาท

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวแล้ว ตรวจพบรายการทรัพย์สิน ๓ รายการ ที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ได้ยื่นไว้ในกรณีเข้ารับตำแหน่งซึ่งแสดงรายการทรัพย์สินที่มีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และกรณีพ้นจากตำแหน่งซึ่งแสดงรายการทรัพย์สินที่มีอยู่ในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ปรากฏรายละเอียด คือ

(๑) บัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบว่ามีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๒๑ บัญชี และจำนวน ๑๕ บัญชี รวมเป็นเงิน ๖๕๘,๗๓๕,๑๗๖.๐๖ บาท และ ๓๒๐,๑๔๕,๘๑๘.๒๐ บาท ตามลำดับ

(๒) บัญชีเงินฝากของนางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่ามีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกร้อง มิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน จำนวน ๔ บัญชี รวมเป็นเงิน ๑,๑๕๔,๔๓๕.๘๔ บาท และ ๕๓๕,๑๔๐.๕๒ บาท ตามลำดับ

(๓) รายการที่ดินของผู้ถูกร้องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่ามีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๗ แปลง รวมราคาประเมินของกรมที่ดิน ๑๘๖,๐๘๖,๒๐๐.๐๐ บาท และ ๑๕๕,๑๕๒,๑๐๐.๐๐ บาท ตามลำดับ

การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา โดยระบุว่า ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ตนมีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๑๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๕๐ ล้านบาท ส่วนทรัพย์สินของคู่สมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง โดยระบุว่า ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ตนมีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๘๒ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๕๐ ล้านบาท ส่วนทรัพย์สินของคู่สมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใดเช่นกัน แต่จากการตรวจสอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ปรากฏว่าผู้ถูกร้องยังมีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอยู่อีก จำนวน ๒๑ บัญชี เป็นเงินรวม ๖๕๘,๗๓๕,๑๗๖.๐๖ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และจำนวน ๑๕ บัญชี เป็นเงินรวม ๓๒๐,๑๔๕,๘๑๕.๒๐ บาท (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓) ส่วนของนางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ คู่สมรส มีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๔ บัญชี เป็นเงินรวม ๑,๑๕๔,๔๓๕.๘๔ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และเป็นเงิน รวม ๕๓๕,๑๔๐.๕๒ บาท (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓) ในส่วนของที่ดินปรากฏว่าผู้ถูกร้องยังมีที่ดินที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๗ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๗ ไร่ ๑ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา โดยผู้ถูกร้องชี้แจงว่านางเยาวพา วณิชยวรนันต์ เลขานุการของตน เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาให้ตนลงลายมือชื่อ ตนมิได้อ่านข้อความเนื่องจากมีภารกิจมากจึงลงลายมือชื่อไป และนางเยาวพา วณิชยวรนันต์ ก็มีได้ประสานงานกับนางสาวอรทัย

เวสสถานท์ สมุห์บัญชีบริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากของตน อีกผู้หนึ่งด้วย แต่นางเขาวพา วณิชยวรรณต์ ซึ่งแจ้งว่ารายละเอียดเกี่ยวกับเงินฝากและที่ดินที่เป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารมาให้ทั้งสิ้น คนจึงทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จากเอกสารหลักฐานดังกล่าวเท่านั้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกร้อง ซึ่งประกอบธุรกิจมาเป็นเวลานาน โดยในการประกอบธุรกิจได้ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจของตน จึงมีฐานะมั่นคง การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนก็มีระเบียบเพื่อป้องกันการฉ้อโกง เช่น มอบหมายให้พนักงานแต่ละคน ดูแลบัญชีเงินฝากแต่ละประเภทของตน ส่วนเอกสารเกี่ยวกับที่ดินก็เป็นผู้เก็บรักษาไว้เอง เมื่อจะใช้งานใด โดยการมอบหมายให้ผู้อื่นไปดำเนินการก็ทำหลักฐานไว้เป็นกิจจะลักษณะ โดยพฤติการณ์ดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องย่อมทราบดีว่าตนมีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด การที่แสดงรายการเงินฝากของตนมาเพียง ๓ บัญชี เป็นเงินรวม ๓๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง ซึ่งถือว่ามิมูลค่าไม่ถึงครึ่งของทรัพย์สินที่มีอยู่ แต่ที่แสดงมาเพียงบางส่วนก็โดยมีมูลเหตุชักจูงใจที่ว่าแสดงพอเป็นพิธีไม่เชื่อว่าจะมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๔๘/๒๕๔๖ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณียุติตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ดังนี้

ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหา สรุปความว่าการที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ถูกร้องยอมรับว่าจะไม่รอบคอบในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่กรอกบัญชี แต่ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงแต่อย่างใด เพราะเมื่อผู้ถูกร้องพบว่าบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินบกพร่อง ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแก้ไขโดยหลังจากที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ใกล้เคียงครบ ๑ ปี

ผู้ถูกร้องได้รับการแจ้งจากผู้คุ้นเคยกันว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกร้องได้นำสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้ทั้งสองครั้ง มาตรวจสอบเพื่อเตรียมการยื่นบัญชีแสดงรายการฯ จึงพบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นไว้ต่อผู้ร้องดังกล่าวมีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ ทั้งมิได้แจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินของภริยาคด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้อง จึงได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมต่อผู้ร้องอีก ๒ ครั้ง ดังนี้

ในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องเพิ่มเติม ดังนี้

- (๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๒๓ บัญชี เป็นเงิน ๑,๐๕๐,๑๘๗,๓๘๑.๕๘ บาท
- (๒) ที่ดินรวม ๔๘ แปลง ราคาประมาณ ๓๕,๖๔๕,๑๗๐ บาท
- (๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัท ลำลูกกา รีสอร์ท จำกัด และบริษัท ลำลูกกาแลนด์ จำกัด รวมจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ หุ้น) มูลค่าประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๑,๑๒๗,๗๓๖,๕๕๑.๕๘ บาท รายละเอียดปรากฏตามสำเนานหนังสือของผู้ถูกร้อง ฉบับลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ เรื่อง ขอยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม พร้อมสำเนาใบรับหนังสือดังกล่าวลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔

ต่อมา วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม ครั้งที่ ๒ ดังนี้

ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง (เพิ่มเติม)

- (๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๑๓ บัญชี เป็นเงิน ๖๓,๗๒๕,๐๔๗.๖๕ บาท
- (๒) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่นในรูปบัตรเงินฝาก รวม ๓ บัญชี เป็นเงิน ๑๗๒,๗๐๕,๑๐๒.๗๖ บาท
- (๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัทจำกัด รวม ๑๓ บริษัท) มูลค่าประมาณ ๖๓๖,๖๖๐,๐๐๐ บาท
- (๔) เงินให้กู้ยืมตามสัญญาจำนองที่ดิน ๕ สัญญา เป็นเงิน ๓๗,๓๐๘,๐๕๐.๘๒ บาท
- (๕) ที่ดินตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ รวม ๔๕๑ แปลง รวมราคาประมาณ ๕๓,๒๕๘,๐๐๐ บาท

(๖) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ราคาประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๑,๐๐๕,๑๕๖,๒๐๑.๒๗ บาท

ทรัพย์สินของภริยา (นางนวลเพ็ญ ภัทรเลาะห์)

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๕ บัญชี เป็นเงิน ๓,๓๘๒,๗๔๔.๖๕ บาท

(๒) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัทจำกัด รวม ๓ บริษัท) มูลค่าประมาณ ๖๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) ที่ดินรวม ๔ แปลง ราคาประมาณ ๔,๖๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลสี่ล้อโตโยต้า โคโรลล่า ๑ คัน ราคาประมาณ ๗๒๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินประมาณ ๗๔,๒๐๒,๗๔๔.๖๕ บาท รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของผู้ถูกร้อง ฉบับลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔ เรื่อง ขอยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม (ครั้งที่ ๒) พร้อมสำเนาใบรับหนังสือดังกล่าวลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมทั้งสองครั้งดังกล่าวจากการตรวจพบของตนเองและเป็นการยื่นเพิ่มเติมก่อนที่ผู้ร้องจะมีหนังสือเรียกผู้ถูกร้องไปสอบสวนเป็นเวลาถึงเกือบ ๕ เดือน (ผู้ร้องมีหนังสือเชิญผู้ถูกร้องไปให้ถ้อยคำครั้งแรกลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ และผู้ถูกร้องได้ไปให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕) เมื่อครบกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องและภริยาเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๓ (ที่ถูกต้องเป็นวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔) โดยได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งที่ยื่นเพิ่มเติมสองครั้ง ดังนี้

ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๓๕ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๑,๒๒๘ ล้านบาท

(๒) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่นในรูปบัตรเงินฝาก รวม ๓ บัญชี เป็นเงิน ๑๗๓ ล้านบาท

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น มูลค่าประมาณ ๖๓๗ ล้านบาท

(๔) เงินให้กู้ยืมประมาณ ๓๗ ล้านบาท

(๕) ที่ดินรวม ๕๒๕ แปลง ราคาประมาณ ๒๒๐ ล้านบาท

(๖) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้านพักอาศัย ๑ หลัง และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๓ หลัง
ราคาประมาณ ๑๒.๕ ล้านบาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๒,๓๐๗.๕ ล้านบาท

ทรัพย์สินของภริยา (นางนวลเพ็ญ ภัทรเลาะห์)

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์รวม ๕ บัญชี เป็นเงิน ๓,๓๘๒,๓๔๔.๖๕ บาท

(๒) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น มูลค่าประมาณ ๖๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) ที่ดินรวม ๔ แปลง ราคาประมาณ ๔,๖๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) ยานพาหนะ ๑ คัน ราคาประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๓๔,๒๐๒,๓๔๔.๖๕ บาท รายละเอียดปรากฏตามสำเนาบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี พร้อมสำเนาใบรับ
บัญชีดังกล่าว ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานผู้ร้องออกให้และผู้ถูกร้องอ้างว่าอาจมี
ความเป็นไปได้ว่าผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน
ของผู้ถูกร้อง และภริยา ภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม
ทั้งสองครั้งแล้ว แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาของผู้ร้องตามที่กล่าวในคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้หยิบ
ยกเรื่องและผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินเพิ่มเติมสองครั้งดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาแต่อย่างใด
อันทำให้ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องใช้ประกอบการพิจารณามีความคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริง มติของที่ประชุม
ของผู้ร้องจึงไม่เป็นธรรมโดยไม่ได้พิจารณาข้อมูลให้ครบถ้วน

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรณกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณตามมาตรา ๒๕๕ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ฯลฯ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฯลฯ”

“มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ

เอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘

“มาตรา ๖๑ ตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองมีดังนี้

ฯลฯ

(๓) ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา

ฯลฯ”

“มาตรา ๖๔ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองออกจากตำแหน่งเมื่อ

ฯลฯ

(๓) สำหรับข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามมาตรา ๖๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ผู้แต่งตั้งให้พ้นจากตำแหน่ง หรือผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งหรือเมื่อรัฐสภาสิ้นอายุหรือถูกยุบ

ฯลฯ”

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

๒. ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และของนางนวลเพ็ญภัทรเลาะห์ คู่สมรส กรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๓ ตามลำดับ ความละเอียดปรากฏตามคำร้องของผู้ร้อง

๓. ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยคำรับของผู้ถูกร้อง ได้ความว่าผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินทั้งของตนเอง และของคู่สมรสไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้ตามข้อ ๒ หลายรายการ ดังปรากฏตามคำร้องของผู้ร้อง

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาว่าการที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการที่ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ

เอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง โดยระบุว่า ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ตนมีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๗๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๕๐ ล้านบาท ส่วนทรัพย์สินของกลุ่มสมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง โดยระบุว่า ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑ ตนมีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๘๒ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๕๐ บาท ส่วนทรัพย์สินของกลุ่มสมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด แต่จากการตรวจสอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยังมีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอยู่อีก จำนวน ๒๑ บัญชี เป็นเงินรวม ๖๕๘,๗๓๕,๑๗๖.๐๖ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และจำนวน ๑๕ บัญชี เป็นเงินรวม ๓๒๐,๑๔๕,๘๑๘.๒๐ (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑) ส่วนของนางนวลเพ็ญ ภักธเลาหะ กลุ่มสมรส มีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจำนวน ๔ บัญชี เป็นเงินรวม ๑,๑๕๔,๔๓๕.๘๔ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และเป็นเงินรวม ๕๓๕,๑๔๐.๕๒ บาท (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑) ในส่วนของที่ดินปรากฏว่าผู้ถูกร้องยังมีที่ดินที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๗ แปลง รวมเป็นเนื้อที่ประมาณ ๘๓ ไร่ ๑ งาน ๕๗.๗๐ ตารางวา โดยผู้ถูกร้องชี้แจงว่า นางเยาวพา วณิชยวรนันต์ เลขานุการของตนเป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาให้ตนลงลายมือชื่อ ตนมิได้อ่านข้อความเนื่องจากมีภารกิจมาก จึงลงลายมือชื่อไป แต่นางเยาวพา ชี้แจงว่ารายละเอียดเกี่ยวกับเงินฝากและที่ดินที่เป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดเตรียมเอกสาร มาให้ทั้งสิ้น ตนจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากเอกสารหลักฐานดังกล่าวเท่านั้น ผู้ถูกร้องจึงจะปิดความรับผิดชอบโดยอ้างเหตุว่าไม่ได้อ่านรายละเอียดหาได้ไม่ เพราะนางเยาวพาเป็นเพียง เลขานุการส่วนตัวของผู้ถูกร้อง เป็นเพียงแต่รวบรวมตัวเลขเงินฝากจากเอกสารประกอบที่ผู้ถูกร้อง จัดหามาให้ตลอดจนกรอกตัวเลขราคาที่ดินมูลค่า ๕๐ ล้านบาท ตามการประมาณราคาของผู้ถูกร้อง การที่ผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ถูกร้อง ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมสองครั้ง คือเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ และเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๔๔ ก็เห็นว่าเป็นการชี้แจงภายหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของผู้ถูกร้องแล้ว ดังจะเห็นได้จากหนังสือที่ธนาคารต่าง ๆ ให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่สอบถามไป ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๔๑ และหลังจากนั้นต่อเนื่องกันมา จึงเป็นพฤติการณ์ที่บ่งชี้ว่าเหตุที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินเพิ่มเติม เพราะได้ทราบถึงการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายวิฑูรย์ ภัทรเลาะห์ ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ อันเป็นวันตรวจพบการกระทำความผิดเป็นต้นไป ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายจिरะ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ